

СКЛАДНІ ПРИКМЕТНИКИ НА ПОЗНАЧЕННЯ ПРОСТОРУ В ЕПОСІ ГОМЕРА

Христина Куйбіда

Львівський національний університет імені Івана Франка

вул. Університетська, 1, Львів, 79000, Україна

e-mail: KLASSYKA@ukr.net

Досліджено складні прикметники гомерівського епосу, які характеризують простір. Зокрема, розглядаються композити семантичного мікрополя “протяжність” з першим прикметниковим компонентом. Здійснено семантичний аналіз першого компонента композитних ад’єктивів. Виконане дослідження показує, що композитні прикметники творів Гомера характеризують простір дво- та тривимірністю з протяжністю у: довжину, ширину, висоту, глибину, а також позначають загальний розмір.

Ключові слова: складні прикметники, компонент, двовимірний, тривимірний.

Просторово-часові уявлення складають основу архаїчної картини світу. Простір є однією з універсальних категорій, яка відіграє важливу роль у процесі сприйняття світу людиною [12, с. 4].

Основу мовної моделі простору складає об’єктивний фізичний простір з усіма його властивостями та суб’єктивна філософська модель, яка відображає специфіку уявлень про простір конкретних людей.

Виділення наукою реального і перцептуального простору надзвичайно важливе, оскільки в мові, незважаючи на адекватність відображення реального світу, суттєве значення мають особливості сприйняття людиною просторових відношень [3, с. 18].

Поетичний талант Гомера привертає увагу наявністю великої кількості лексичних засобів на позначення простору. Вся їхня різноманітність, а водночас і єдність “є одним із моментів становлення органічної художньої цілісності” [5, с. 36] поетичних творів, що підкреслює певну індивідуальність їхнього змісту та стилю автора. Складні прикметники епосу Гомера, які здебільшого є “спаяними словосполученнями” [1], виражають просторові характеристики об’єктів точніше та детальніше ніж прості.

Розглянемо, зокрема, складні прикметники, де ознаки простору виражені першим компонентом композитів. Отже, засоби вираження простору, що виступають першою частиною гомерівських композитів об’єднуються в лексико-семантичне поле¹ (ЛСП), яке містить такі конституенти як ядерні та периферійні одиниці.

Семантичне поле простору поділяємо на такі мікрополя (МП): “протяжність”, “локація”, “форма”. Ядерними одиницями ЛСП “простір” є лексеми, які входять до мікрополів “протяжність” та “локація”. Периферійними є лексичні одиниці мікрополя “форма”.

1 Під семантичним полем розуміємо сукупність лексичних одиниць мови, які об’єднуються за при-

нципом семантичної ідентифікації (тобто навколо семантико-логічного ідентифікатора на основі

спільних семантичних ознак) [10; 117].

Найчисельнішим _____у Гомера виявилось МП “протяжність” (55 лексичних одиниць). Тому розглянемо семантичні особливості лише його конститuentів.

Мікрополе “протяжність” також поділяємо на такі лексико-семантичні групи (ЛСГ): ЛСГ “протяжність у довжину”; ЛСГ “у ширину”; ЛСГ “у висоту”; ЛСГ “у глибину”; ЛСГ “загального розміру”.

Найчастіше першим компонентом складних прикметників, що входять до МП “протяжність” виступає прикметник, тому власне він став об’єктом нашого дослідження.

Прикметники вказаних нами ЛСГ, що входять до мікрополя “протяжність”, розглядаються багатьма дослідниками (Б. В. Любкін [9], М. С. Лаврентьєва [8], О. Н. Бондіна [4], С. Г. Шафіков

[14], О. В. Афанасьєва [2]) на матеріалі різних мов у загальному як прикметники розміру, хоча вказані “просторові координати” дозволяють оцінити як розмір так і просторове розташування предмета [9, с. 30]. Щодо “просторового характеру виміру об’єкта (а саме лінійного)” [14, с. 57],

аналіз композитів Гомера показує, що лексеми з першим компонентом МП “протяжність” вказу-

ють лише на двовимірність (площинний вимір) та тривимірність (об’ємний вимір) предмета. Як зазначає С. Г. Шафіков, варіювання ознаки розміру в просторі відображається в мисленні у вигляді логічних протиставлень “вертикаль”: “горизонталь”: “глибина”, хоча логічне поняття не завжди тотожне мовному [14, с. 56].

На основі проведеного дослідження, горизонтальний вимір простору виражають у гомерівських поемах лексеми, які входять до ЛСГ “протяжність у довжину” (в епосі Гомера це прикметники-синоніми: $do\lambda^3/c3\sim$ і $t^{1/4}n^{1/4}3\sim 1$ (довгий)) та ЛСГ “протяжність у ширину” (прикметники $e8rv\sim$ - широкий та $stein3\sim$ - вузький). Деякі дослідники, серед них Є. Л. Кривченко [7], Б. В. Любкін [9] звертаються до такої просторової ознаки як “орієнтація протяжності”. Внаслідок чого стверджують, з чим і ми погоджуємося, що “довжина” не містить певної “орієнтації”, а використовуються у вимірах будь-якого напрямку.

А. Н. Журинський трактує просторові прикметники довгий і широкий, виходячи з поняття фасаду. Якщо предмет має фасад, тобто повернутий однією стороною до спостерігача, то можна говорити про його ширину. Щодо такого горизонтального виміру фасаду вчений використовує термін “поперечний вимір” [10, с. 100].

Тому при горизонтальному вимірі різниця між довжиною і шириною є така:

1) якщо продовгасті предмети не мають фасаду, то вони:

а) довгі (мається на увазі їх більший розмір). Це, наприклад, композити:

$do\lambda^3caulo\sim$ (О 9, 156) - з довгою шиєю, де $do\lambda^3/c3\sim$ - довгий, $\lambda^3 a8c/n$ - шия;

$dolicegc/\sim$ (І 21, 155) - озброєний довгим списом, де $do\lambda^3/c3\sim$ - довгий, $t3 \lambda^3 gco\sim$ - спис;

$dolic/retmo\sim$ (О 4, 499)² - з довгими веслами, де $do\lambda^3/c3\sim$ - довгий, $t3 bretm3n$ - весло;

$tan^{1/4}/kh\sim$ (І 7, 77)³ - довгим вістрям або лезом, де $t^{1/4}n^{1/4}3\sim$ - довгий, $\acute{O} \#kj\sim$ - вістря;

$tanavrou\sim$ (О 9, 464) - довгоногий, де $t^{1/4}n^{1/4}3\sim$ - довгий, $\lambda^3 pov\sim$ - нога;

В результаті поєднання з іменниками конкретної семантики прикметники зі значенням довжини ($t^{1/4}n^{1/4}3\sim$, $do\lambda^3/c3\sim$) вживаються у прямому значенні.

Читаємо розповідь Одиссея про втечу від циклопа:

$pr\acute{i}to\lambda^3 \acute{O}p' \acute{c}rneio\acute{a} lu\acute{O}mhn, \acute{O}p\acute{s}lusa d' \sim ta...rouj. karpal...mwj d \lambda^3 t\lambda^3 m\acute{A}la tana\acute{U}poda,$

$p...ona dhmu\lambda^3, poll\lambda^3 peritrop\acute{s}onte\lambda^3 \acute{T}M\lambda^3 la\acute{U}nomen, \acute{O}fr' \acute{T}Mp' n\acute{A}a fk\acute{O}meq'.$ (О 9, 466) - першим

1 вживання прикметника $t^{1/4}n^{1/4}3\sim$ в ролі епітета характерне лише для поетичних та епічних творів.

2 див. також (О 8, 191); (О 8, 369); (О 13, 166); (О 19, 339); (О 23, 176).

3 також (І 23, 118); (І 24, 754); (О 4, 257).

Х. Куйбіда 95

я відв’язався від барана, звільнив товаришів, швидко зібрав довгоногих жирних баранів здійснивши багато обходів, щоб зайти на корабель

б) широкі (їх менший розмір):

$e8ruodeja$ (О 3, 453)¹ - з широкими дорогами, де $e8rv\sim$ - широкий, $\acute{O} \lambda^3 d3\sim$ - дорога;

$e8rvurog\sim$ (І 15, 381)² - з широкими шляхами, де $e8rv\sim$ - широкий, $\lambda^3 p3ro\sim$ - шлях.

У наведених прикладах ширина є перпендикулярним виміром до довжини.

2) якщо предмети мають фасад, то вони лише широкі (поперечний вимір):

$e8rupul/\sim$ (І 23, 74)³ - з широкими воротами, де $e8rv\sim$ - широкий, $\acute{O} pv\lambda^3 h$ - ворота;

$e8rum\lambda^3 twpo\sim$ (І 10, 292)⁴ - широколобий _____, де $e8rv\sim$ - широкий, $t3 m\lambda^3 twpon$ - чоло.

Поперечний розмір є більшим за будь-який інший, де ширина створює опозицію висоті. Прикметники зі значенням “широкий” Гомер використовує також при описі великих розмірів, наприклад, землі, місцевості, володіння, або ж у значенні “просторий”. В епосі Гомера це такі композити:

e8rukrejwn - володіючий широким царством, де e8rv~ - широкий, | krejwn – володар; e8rvsogo~ (O 4, 635)5 - широкий, просторий, де e8rv~- широкий, | c^ro~ - місце.

Так, у дванадцятій книзі “Одіссеї” розповідається, про те, що побачив хитромудрий Одиссей, прибувши на острів бога Геліоса:

oenqa d' oesan kala b0ej eUrumštwpoi, poll| d ʒfia mÁl' `Uper...onoj 'Hel...oio. (O 12, 262) – там були гарні широколобі бики, багато вгодованих баранів Геліоса Гіперіона.

З усіх лексико-семантичних груп мікрополя “протяжність” тільки ЛСГ “протяжність у ширину” містить лексему на позначення малого виміру – stein3~ (вузкий) як антонім до слова e8rv~ (широкий). Наприклад, у композиті: steinwr3~ (I 7, 143)6 - тісний, вузкий, де stein3~ - вузкий, Ó cy - вигляд.

Цей прикметник Гомер застосовує, вказуючи на місце вбивства Лікургом вождя Ареїтоя: tÕn Luk0orgoj oerepne d0IJ, oÜ ti krʒte ge, steinwrù TMn Ðdù ... (I 7, 143) – його Лікург вбив хитрістю, а не силою, на вузькому шляху...

В антонімічній парі e8rv~ – stein3~ , “ширину” можна назвати базовою ознакою. Тому що такі ознаки предмета як ширина, довжина, висота та інші найперше прирівнюються до більшого

виміру, а в антонімічних парах виступають “представниками опозиції”, як “семантично немар-

ковані члени” [11, 359]. Інші ЛСГ мікрополя “протяжність” включають лише базові лексеми.

До вертикального виміру найперше відносимо поняття висоти, яке в складі композитів Гомера позначається прикметником Ákro~- верхній. Первісно прикметник Ákro~ було б доцільніше віднести до МП “локація”, адже він позначає місце розташування. Проте у поєднанні з другим компонентом його значення дещо змінюється, в результаті чого відбувається семантичний перехід в МП “протяжність”. Наприклад: Ákro~ + p1lw (рухатися, знаходиться) = #krop3lo~ (I 5, 523)7 - високий.

Для характеристики вертикального тривимірного простору Гомер вживає прикметник b¼qv~ (глибокий).

1 (I 16, 635); (O 10, 149); (O 11, 52).

2 (O 4, 432); (O 12, 2).

3 (O 11, 571).

4 (I 20, 495); (O 3, 382); (O 11, 289); (O 12, 262); (O 12, 355); (O 20, 212).

5 (I 2, 498); (I 9, 478); (I 23, 299); (O 6, 4); (O 11, 256); (O 11, 265); (O 13, 414); (O 15, 1); (O 24, 468).

6 (I 23, 416); (I 23, 427); (O 12, 234).

7 (O 8, 494); (O 8, 504); (O 19, 205).

96 СКЛАДНІ ПРИКМЕТНИКИ НА ПОЗНАЧЕННЯ ПРОСТОРУ...

Глибина може бути вертикальним виміром, якщо напрямлена донизу. Спостерігаємо це у таких композитах з першим компонентом b¼qv~:

baqudjnh~ (I 20, 73)1 - з глибокою водовертю, де b¼qv~ + djnh - кружіння, водоворот;

baqurrejth~ (I 21, 195)- який глибоко тече, де b¼qv~ + @1w – текти .

Гомер говорить, що нічого не можна порівняти з могутністю Зевса, навіть: oÜd baurre...tao mšga sqšnoj 'Wkeano0o (I 21, 195) – велику силу глибоководного Океану.

А може бути і горизонтальним виміром, особливо у синтагмі з іменниками на позначення частин тіла, де можуть вказувати на їх об'єм:

baqvkolpo~ (I 18, 122)2 - повногрудий, де b¼qv~ + | k3lpo~ - груди.

Наче звертаючись до покійного Патрокла, вбитий горем Ахілл таке промовляє:

¢mf d s TrJa^ ka^ Dardan...dej baqÚkolpoi klaÚsontai nÚktʒj te ka^ ½mata dʒkru cšousai,

tʒj aÚto^ kam0mesqa b...hf... te dour... te makrù (I 18, 339) – навколо тебе троянські

і дарданські повногруді жінки вдень і вночі плакатимуть, проливаючи сльози, силою ми їх здобули і довгим списом.

Всі видимі реалії матеріального та деякі поняття ідеального світу відкладаються у нашій свідомості у вигляді предметів об'єктивної дійсності з найбільш очевидними їх ознаками. Розмір об'єкта є тією ознакою, яка створює найперше образне уявлення та викликає певні

емоції.

Ядерною лексемою ЛСГ “розмір” в епосі Гомера перш за все виступає прикметник, який позначає загальний великий розмір - $m1ga\sim$ (великий). Складних прикметників з першим

компонентом $m1ga\sim$ є небагато. Вказаний ад’єктив первісно позначає величину фізичну, наприклад: $megak/th\sim$ (I 8, 222)³ - з великим черевом. Проте в складі деяких гомерівських композитів, у поєднанні з іменниками абстрактної семантики, $m1ga\sim$ реалізує значення, якщо можна так висловитися, “безвідносної величини”, виражаючи при цьому позитивну оцінку. Це виявляється в таких композитах:

$meg=qumto\sim$ (I 1, 123)⁴ - мужній, відважний ($m1ga\sim + |q\bar{m}3\sim$ - дух).

Крикнула до арґеїв Гера: $St\dot{s}ntori e, sam\dot{s}nh megal\dot{s}tori calkeof\dot{e}nJ$ (I 5, 785) – в образі мужнього Стентора мідноголоного.

Периферійною одиницею є семантично близька лексема $\$br^3/4mo\sim$ (величезний), яка містить вказівку на ступінь величини, виражає градацію ознаки. У результаті поєднання з абстрактним іменником, прикметник $\$br^3/4mo\sim$ реалізує значення, яке в результаті метафоризації переноситься у сферу оцінки: $obr\dot{m}oerg3\sim$ (I 5, 403)⁵ - злочинний ($\$br^3/4mo\sim$ - могутній, $brg=zoma\dot{i}$ - працювати)

Для детальнішого опису семантики першого компонента необхідно розглянути його лексичну сполучуваність, як здатність поєднуватися зі словами певного лексичного значення та можливу причину семантичних змін слова [13,174].

Таким чином, досліджуючи семантику просторових номінацій, розгляньмо лексичний контекст “першого ступеня”, тобто контекстологічну сполучуваність першого 1 (I 21, 15); (I 21, 143); (I 21, 212); (I 21, 228); (I 21, 329); (I 21, 603); (O 10, 511). 2 (I 18, 339); (I 24, 215).

3 (I 11, 5); (I 11, 600); (I 21, 22); (O 3, 158).

4 (I 1, 135); (I 2, 53); (I 2, 518); (I 2, 541); (I 2, 631) і т. д.

5 (I 22, 418).

компонента на позначення простору з другим компонентом в межах одного композита, при цьому частково звертаючись до контекстологічного аналізу слова О. В. Афанасьєвої [2], а саме в тих випадках, де композити Гомера утворюються на основі вільного словосполучення.

Отже, в цілому проаналізовані гомерівські складні прикметники ЛСП “простору” МП “протяжності” поділяються на такі структурні типи: A + S та A + V.

Більшою кількістю прикладів характеризується модель A + S (всього 21 композит).

Першим компонентом таких композитів, як вже згадувалось, є ад’єктиви $b^1/4qv\sim$, $m1ga\sim$, $\$br^3/4mo\sim$, антонімічні пари $do\dot{l}^3/4c3\sim$ і $t^1/4n^1/43\sim$, $sten3\sim$ і $e8rv\sim$. Другий компонент їх, виражений іменником, можна поділити на такі семантичні групи:

а) “абстрактне поняття” (5 композитів):

$e8rusqen/\sim$ (I 7, 455)¹ - широко пануючий ($e8rv\sim$ - широкий + $t3 sq1no\sim$ - сила), $meg=qumto\sim$ - мужній, відважний ($m1ga\sim$ - великий + $|q\bar{m}3\sim$ - дух), $dolic3skio\sim$ (I 3, 346)² - відкидаючий довгу тінь ($do\dot{l}^3/4c3\sim$ - довгий + $\acute{O} ski\dot{=}$ - тінь).

Такі слова промовляє богосвітлий Ахілл до Агамемнона:

‘Atre dh kUdiste filoktean\dot{e}tate p\dot{f}ntwn, p\dot{i}j g\dot{f}r toi d\dot{e}sousi g\dot{s}raj meg\dot{f}qumoi
‘Acaio...; (I 1, 123) - славетний Атріде, найжадібніший з усіх, як же ж принесуть тобі винагороду відважні ахейці?

б) “людина”, за її соціальним становищем (1 випадок):

$e8rukrejwn$ - володіючий широким царством ($e8rv\sim$ - широкий + $|krejwn$ - володар).

в) “частини тіла” (5 прикметників):

$e8rum1twpo\sim$ - широколобий ($e8rv\sim$ - широкий + $t3 m1twpon$ - чоло),

$megak/th\sim$ - з великим черевом ($m1ga\sim$ - великий + $t3 k|to\sim$ - черевом),

$tanavrou\sim$ - довгоногий ($t^1/4n^1/43\sim$ - довгий + $|pov\sim$ - нога),

г) “природні явища, ландшафти” (5 лексичних одиниць):

$baqudjnh\sim$ - з глибокою водовертю ($b^1/4qv\sim$ - глибокий + $\acute{O} djnh$ - водоверть);

$baqvleimo\sim$ (I 9, 151)³ - з глибокими луками ($b^1/4qv\sim$ - глибокий + $|leim9n$ - луг);

e8rur1eqro~ (I 21, 141)- з широкою течією (e8rv~ - широкий + t3 @e_qron - течія).

д) “шляхи сполучення” (4 композити):

e8ru=guia (I 2, 12)4 - з широкими вулицями (e8rv~ - широкий, Ó #gui= - вулиця),

e8ruodeja - з широкими дорогами (e8rv~ - широкий, Ó |d3~ - дорога).

Так, троян, які пробивались через мури, Гомер порівнює з хвилями моря:

éj te mšga kâma qalfšshj eÛrupÓroio nhÕj Øp r to...cwn katab»setai (I 15,382) -як велика хвиля моря широкопросторого, що здіймається понад борти корабля.

е) “предмет”, включаючи військові обладунки (4 приклади):

dolic/retmo~ - з довгими веслами (dol'4c3~ - довгий + t3 bretm3n - весло);

e8rupul/~ - з широкими воротами (e8rv~ - широкий + Ó pvlh - ворота);

tan'4/kh~ - з довгим вістря́м або лезом (t'4n'43~ - довгий + Ó #kj~ - вістря, лезо);

dolicegc/~ - озброєний довгим списом (dol'4c3~ - довгий + t3 jgco~ - спис).

На питання Ахілла, звідки він походить, таке відповідає син Пелагона:

1 (I 8, 201); (O 13, 140)

2 (I 3, 355); (I 5, 15); (I 5, 280); (I 5, 616); (I 6, 44) і т. д.

3 (I 9, 293).

4 (I 2, 29); (I 2, 66); (I 2, 141); (I 2, 329); (I 4, 52).

eřm' TMk Paion...hj TMribèlou thlÒq' TMoÛshj Pa...onaj Ûndraj Ûgwn dolicegcšaj (I 21, 155) - я прийшов з родючої далекої Пеонії, ведучи пеонських мужів довгосписих.

Другим компонентом наступної моделі (A + V) аналізованого мікрополя є дієслова з різною семантикою, які у наступних композитах вказують на рух, утворюючи разом з першим компонентом лексеми, які характеризують явища природи:

e8rufu/~ (O 4, 604)- що широко росте (e8rv~ - широкий + fvw - рости);

baurrejth~ - який глибоко тече (b'4qv~ - глибокий + @1w - текти);

або вказують на фізичну дію:

#krop3lo~ - що високо здіймається, високий (Âkro~ - верхній + p1lw - рухатися);

tanhleg/~ - укладаючий на весь зріст (t'4n'43~ - довгий + l1gw - вкладати).

Всього чотири композити.

Просив Одиссей царя Менелая якнайшвидше відпустити його додому, промовляючи:

sÛ gr ped...oio çnfšseij eÛršoj, ú oeni m n lwtÕj polÚj, TMn d kÛpeiron puro... te zeia...

te „d' eÛrufu j kr leukÒn (O 4, 604) - бо ти володієш широкою рівниною, на якій росте багато лотосу, кіперу, пшениці і полби, а також широко ростучого білого ячменю.

Слід звернути увагу, що Гомер у своїх творах використовує складні приметники не тільки для точності висловлювання (що є характерним для епічного стилю), а як винятковий майстер слова створює у нашій уяві справжній об'ємний світ, де проаналізовані нами композитні ад'єктиви виступають у творах як художні означення.

Звернувся до Зевса Менелай за допомогою для помсти Александрові, а тоді:

... pro ei dolicÒskion oegcoj, ka b'le Priam...dao kat' çsp...da... (I 3, 356) – метнув списа довготінного і вдарив Пріаміда у щит.

Отже, розгляд семантичної структури композитних ад'єктивів ЛСП “простір”, а саме першого прикметникового компонента МП “протяжність”, показує, що образний світ творів Гомера характеризуються двох- та тривимірністю простору з протяжністю у: довжину, ширину, висоту і глибину. До цього ж МП відносимо розмір в найбільш загальному розумінні, як окрему просторову координату.

З усіх лексико-семантичних груп прикметників лише ЛСГ “протяжність у ширину” містить характеристику двох протилежних ознак виміру (e8rv~ - stein3~ : широкий - вузький), всі інші позначають тільки великі виміри.

В ролі другого компонента композитних прикметників МП “протяжність” найчастіше виступають іменники, здебільшого конкретної семантики (які позначають людей, та частини їх тіла, предмети, ландшафт, абстрактні поняття та ін), рідше – дієслова.

Також можемо зробити висновок, що перший “просторовий” компонент у результаті поєднання з другим компонентом може змінювати відтінок свого семантичного значення і, як наслідок, переходити в інше мікрополе.

Отже, складні прикметники на позначення простору характеризуються широкими

виражальними можливостями, чим створюють художньо досконалий об'ємний світ Гомерівського епосу.

1. Абрамов Б. А. Синтаксически обусловленная деструкция сложных и производных слов (на материале современного немецкого языка)// Вопросы языкознания, №5, 1970
2. Афанасьева О. В. Лексическая сочетаемость английских прилагательных, обозначающих большой размер (big, large, enormous, extensive, ample, expansive) в современном английском языке. автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, М., 1977.
3. Бирюкович А. Ю. Семантический анализ прилагательных размера (на материале английского и русского языков) // Функциональные и структурные особенности номинативных единиц в языках различных типов.- Саратов, 1987.
4. Бондина О. Н. Прилагательные размера в современном немецком языке., автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук, К., 1981.
5. Гиршман М. М. Слово в поэтическом контексте// Вопросы теории и истории русского словообразования. Казань, 1972.
6. Журинский А. Н. О семантической структуре пространственных прилагательных, Семантическая структура слова, Психолінгвістическіе исследования. М, 1971.
7. Кривченко Е. Л., Любкин В. В. Системная организация прилагательных размера в современном английском языке, Вопросы романо-германского языкознания. Саратов, 1977. Вып.5.
8. Лаврентьева М. С. Историко-семасиологическое исследование группы прилагательных, обозначающих «размер» во французском языке: (синхр.-диахр. исследов.). Автореф. дисс. соиск. уч. степени канд. филол. наук. М., 1968.
9. Любкин В. В. Системные связи thick/thin, deep/shallow в лексико-семантической группе английских прилагательных размера // Грамматические и лексико-семантические исследования в синхронии и диахронии (на материале английского языка). Калинин. Вып.4. 1976.
10. Межжеріна Г. В. Структурна організація семантичних одиниць (поле - лексико-семантична група - слово)// Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика. Вип.V. К.: Київський національний університет імені Тараса Шевченка. 2002.
11. Мельчук И. А. К понятию словообразования, Известия Академии Наук СССР, серия литературы и языка. М., 1967. Т. 26, вып.4.
12. Петришин М. Й. Семантичне поле прикметників розміру у старогрецькій мові (на матеріалі гомерівського епосу). Автореф. дис. на здоб. наук. ступеня канд. філол. наук, Львів, 2005.
13. Улуханов И. С. Измерения в лексической сочетаемости как причина семантических изменений, Проблемы лексикологии, Минск, 1973.
14. Шафиков О. Г. Компонентный анализ прилагательных, выражающих понятие «размер», в английском языке, Вопросы семантики языковых единиц, Межв. науч. сб. Башк. ун-т, Уфа, 1988.

СЛОЖНЫЕ ПРИЛАГАТЕЛЬНЫЕ ДЛЯ ОБОЗНАЧЕНИЯ ПРОСТРАНСТВА В ЭПОСЕ ГОМЕРА

Кристина Куйбида

Львовский национальный университет имени Ивана Франко

ул. Университетская, 1, Львов, 79000, Украина

e-mail: KLASSYKA@ukr.net

Исследованы сложные прилагательные гомеровского эпоса, характеризующие пространство. В частности, рассматриваются композиты семантического микрополя “протяженность” с первым компонентом – прилагательным. Проведен семантический анализ первого компонента композитных адъективов. Проведенное исследование показывает, что композитные прилагательные произведений Гомера характеризуют пространство двух- и трехмерностью с протяженностью в длину, ширину, высоту, глубину, а также обозначают общий размер.

Ключевые слова: сложные прилагательные, компонент, двухмерный, трехмерный.

COMPOUND ADJECTIVES DENOTING SPACE IN THE EPIC OF HOMER **Khrystyna Kuybida**

Ivan Franko National University of Lviv
1, Universytetska St., Lviv, 79000, Ukraine
e-mail: KLASSYKA@ukr.net

The compound adjectives of Homer's epic which characterize space are studied. They are shown to denote the space of two and three dimensions with the extension in length, breadth, height, depth and also general size.

Key words: compound adjectives, constituents, dimensions of space

Стаття надійшла до редколегії 11.05.2010 р. Статтю прийнято до друку 22.09.2010 р.